

**Mnenje Odbora regij prenovljena socialna agenda: priložnosti, dostopnost in solidarnost v evropi
21. stoletja**

(2009/C 200/08)

ODBOR REGIJ

- pozdravlja način, na katerega agenda krepi delo Komisije na področju socialne politike. Prenovljena agenda in v njej predlagani ukrepi so sestavljeni predvsem iz praktičnega pripravljalnega dela, ki ga je Komisija že začela opravljati. To pomeni, da agenda vsebuje razmeroma malo novih pobud za izboljšanje prepoznavnosti ali bistvene vsebine socialne politike EU;
- poudarja pomen družbene in regionalne kohezije za doseganje ciljev prenovljene lizbonske strategije in opozarja na vlogo lokalne in regionalne ravni na tem področju;
- opozarja, da se gospodarske in družbene dejavnosti med sabo ne dopolnjujejo in podpirajo samodejno, temveč je treba stalno zagotavljati učinkovito in vzajemno ravnovesje med njihovimi cilji in sredstvi. To je zlasti pomembno danes, ko hitre spremembe v svetovnem gospodarstvu povečujejo občutek negotovosti v širši javnosti;
- poudarja, da je treba socialnim učinkom politik EU posvečati sistematično pozornost. Socialni učinki notranjega trga EU so na primer včasih nepredvidljivi, zato se ni mogoče vedno ustrezno pripraviti nanje;
- poziva Komisijo, naj zbere primerljive in večdimenzionalne rezultate raziskav o izboljšanju učinkovitosti sistemov socialnega varstva, hkrati pa opozarja zlasti na splošne pogoje na lokalni in regionalni ravni kot ključnih ponudnikov socialnih in zdravstvenih storitev.

Poročevalec: Veikko Kumpumäki (FI/PES), član regionalnega sveta Laponske

Referenčni dokument

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Prenovljena socialna agenda: Priložnosti, dostopnost in solidarnost v Evropi 21. stoletja

COM(2008) 412 konč.

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

1. pozdravlja način, na katerega agenda krepi delo Komisije na področju socialne politike. Prenovljena agenda in v njej predlagani ukrepi so sestavljeni predvsem iz praktičnega pripravljalnega dela, ki ga je Komisija že začela opravljati. To pomeni, da agenda vsebuje razmeroma malo novih pobud za izboljšanje prepoznavnosti ali bistvene vsebine socialne politike EU;

2. poudarja, da je javno posvetovanje, katerega namen je bil ugotoviti družbeno realnost v EU, prispevalo k ugotovitvi, da je zaupanje javnosti v EU na tak ali drugačen način odvisno od obstoja verodostojne evropske socialne politike, ki je bistvena sestavina evropskega socialnega modela. Izgradnja tega zaupanja je bistvena za napredek, prenovo in odprtost za spremembe;

3. poudarja pomen družbene in regionalne kohezije za doseg ciljev prenovljene lizbonske strategije in opozarja na vlogo lokalne in regionalne ravni na tem področju.

Socialna razsežnost Evrope

4. opozarja, da se gospodarske in družbene dejavnosti med sabo ne dopolnjujejo in podpirajo samodejno, temveč je treba stalno zagotavljati učinkovito in vzajemno ravnovesje med njihovimi cilji in sredstvi. To je zlasti pomembno danes, ko hitre spremembe v svetovnem gospodarstvu povečujejo občutek negotovosti v širši javnosti;

5. poudarja, da je treba socialnim učinkom politik EU posvečati sistematično pozornost. Socialni učinki notranjega trga EU so na primer včasih nepredvidljivi, zato se ni mogoče vedno ustrezno pripraviti nanje;

6. meni, da vsebuje socialna agenda pomembno izjavo o trajni naravi temeljnih družbenih ciljev in zavezanosti EU k ohranjanju uravnoteženih, kohezivnih in vključujočih družb;

7. opozarja, da je treba na socialno politiko gledati ne samo kot na nosilko prilagodljivosti in sprememb, temveč tudi kot na dejavnik, ki ohranja in podpira uravnotežen razvoj družbe;

8. priznava potrebo po širši socialni agendi in se zaveda pomena vseživljenjskega učenja kot ključne sestavine tega vprašanja. Učenje pa ne bi smelo biti sprejeto zgolj kot dejavnik konkurenčnosti, temveč mu je treba priznati pomembno družbeno vlogo. Poleg tega, da posameznikom odpira možnosti za uspeh, mora zagotoviti socialno zaščito in vključevanje ljudi, ki niso tako uspešni;

9. poudarja pomen solidarnosti med različnimi skupinami prebivalstva in generacijami ter regijami. Razpravo o spremembah starostne strukture prebivalstva ter ustreznosti in trajnosti sistemov socialnega varstva je treba razširiti, da bi zajeli vse starostne skupine in skupine prebivalstva, pri čemer je treba pozornost nameniti zlasti aktivni udeležbi invalidov in delno invalidnih oseb;

10. poziva Komisijo, naj zbere primerljive in večdimenzionalne rezultate raziskav o izboljšanju učinkovitosti sistemov socialnega varstva, hkrati pa opozarja zlasti na splošne pogoje na lokalni in regionalni ravni kot ključnih ponudnikov socialnih in zdravstvenih storitev;

11. se zavzema za okrepitev sodelovanja v Evropi za lažje vključevanje priseljencev in poudarja, da je v okviru teh prizadevanj mogoče črpati iz strokovnega znanja in izkušenj lokalnih in regionalnih oblasti.

Cilji prenovljene socialne agende

12. opaža, da v zvezi s tremi splošnimi, med seboj povezanimi cilji:

— usmerjena prizadevanja za ustvarjanje enakih možnosti ne bi smela zasenčiti pomena enakosti v rezultatih politik;

— zagotavljanje dostopa ne bi smelo pomeniti, da se daje prevelik poudarek na ugotavljanju upravičenosti do storitev in ugodnosti; namesto tega bi bilo treba zagotoviti prepoznavnost in zaščito možnosti univerzalnega dostopa;

— izkazovanje *solidarnosti* pomeni tudi prilagodljivo upoštevanje raznolikih potreb različnih regij pri ciljnem usmerjanju evropske politike in sredstev;

13. opozarja, da lahko lokalna in regionalna raven veliko prispevata na področju inovativnosti in razvoja pri izpolnjevanju potreb EU. Strokovno znanje teh ravni bi bilo mogoče učinkovito izkoristiti v okviru prenovljene socialne agende.

Glavni cilji

14. meni, da je nadaljnje izvajanje vrste dejavnosti, usmerjenih v otroke in mladino, pozitivno, in v zvezi s tem opozarja zlasti na pomen preventivnih ukrepov;

15. ugotavlja, da bi bilo treba v okviru izboljševanja in ocenjevanja kakovosti izobraževalnih sistemov poleg šolskih dosežkov poudarjati tudi blaginjo, varnost in srečo otrok. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti tudi pedagoškim sposobnostim učiteljev in enakosti na vseh izobraževalnih ravneh;

16. opozarja, da bi morala biti odprta metoda usklajevanja osredotočena na pregledovanje in razvijanje lokalnih in regionalnih rešitev in praks, kot tudi na razširjanje informacij, kar bi omogočilo širšo uporabo teh rešitev in praks; vendar opozarja, da je odprta metoda usklajevanja stvar prostovoljnega sodelovanja med državami članicami;

17. opozarja, da rast in zaposlovanje kot taka nista dovolj za ohranjanje socialno pravične družbe, saj je za to potrebna tudi učinkovita in odgovorna socialna politika na vseh ravneh;

18. poudarja potrebo po zbiranju in širjenju obsežnih in raznolikih informacij za omogočanje učinkovitih modelov prožne varnosti;

19. poudarja, da bi vseživljenjsko učenje moralo biti v interesu vseh starostnih skupin in skupin prebivalstva in dostopno vsem, da pa je zato potrebno še splošno ozaveščanje prebivalstva, ter da je za razvoj visokokakovostnega izobraževanja odraslih potrebno obširno sodelovanje na vseh upravnih ravneh in med vsemi zainteresiranimi stranmi. V zvezi s poklicnim usposabljanjem je treba zlasti poskrbeti, da izobraževanje zagotovi sposobnosti, ki so potrebne za zaposlitev, in da se lahko izobraževalni sistem po potrebi zelo hitro odzove na sprotne izobraževalne potrebe. Po možnosti je treba v sodelovanju z lokalnimi in regionalnimi oblastmi pripraviti tudi projekcijo izobraževalnih potreb;

20. opozarja, da družba potrebuje tudi strokovnjake s kvalifikacijami na področju nege in oskrbe, zaradi česar je treba tudi tovrstne kvalifikacije uvrstiti med ključna „sodobna znanja in spretnosti“, ki jih omenja socialna agenda;

21. poudarja potrebo po novih oblikah izobraževanja, ki združujejo delo in učenje, in spodbuja javne organe, delodajalce in posameznike k odprti razpravi o svojih odgovornostih v zvezi z ureditvami, ki združujejo delo in učenje;

22. opozarja zlasti na cilj izboljšati tako kakovost delovnih mest kot tudi uspešnost pri delu in meni, da je treba razširjati ustrezne raziskovalne podatke in najboljše prakse;

23. pozdravlja prizadevanja Komisije, da preprečuje protislovja med temeljnimi pravicami in svoboščinami, zapisanimi v Pogodbi, ter poziva Komisijo, da upošteva izkušnje na tem področju, med drugim tudi izkušnje na lokalni in regionalni ravni;

24. opaža, da je treba pri analizi in razvoju evropskih sistemov zdravstvenega varstva upoštevati njihove širše vidike, vključno z načrtovanjem, kakovostjo in dostopnostjo storitev in delovne sile. Kot glavni organizatorji javnih socialnih in zdravstvenih storitev so lokalne in regionalne oblasti ključni partnerji v teh prizadevanjih;

25. zlasti pozdravlja prizadevanje Komisije, da zagotovi, da enotni trg in pravila konkurence olajšajo razvoj kakovostnih in splošno dostopnih socialnih storitev. To pomeni, da je treba zagotoviti trdno pravno podlago za storitve splošnega pomena in vzpostaviti potrebne poti za odprto razpravo in odločanje v zvezi s problemi, povezanimi z usklajevanjem socialnih storitev s pravili enotnega trga. Izkušnje na lokalni in regionalni ravni bi bilo treba sistematično zbirati, da se zagotovi zadostna količina razpoložljivih informacij in širša uporaba dobrih praks. Vendar ta obveznost ne vključuje dolžnosti držav članic, da obsežno poročajo, regionalnim in lokalnim oblastem pa ne sme povzročati nesorazmernih upravnih obremenitev;

26. priporoča, da se pri prizadevanjih EU za boj proti revščini in socialni izključenosti prednostno obravnavajo socialne pravice in solidarnost in da se resno pretehta možnost, ali naj prehrambeni programi in „banke“ hrane postanejo sestavni del evropske države blaginje v 21. stoletju;

27. meni, da je nujno spodbujati enakost moških in žensk, odpraviti razliko v plačah med spoloma ter doseči dejansko usklajevanje poklicnega in družinskega življenja;

28. se strinja s poudarkom na novih političnih prednostnih nalogah v zvezi z nediskriminacijo, ki kažejo, da ima Evropska unija precejšnje možnosti, da postane vodilna na tem področju.

Glavna stališča Odbora regij

29. podpira celovitost področja delovanja agende, ki združuje dejavnosti različnih sektorjev; ob tem pa poziva Komisijo, da zagotovi, da ta pristop ne bi zasenčil ključnih izzivov tradicionalne socialne politike, kot so čedalje večje razlike v dohodkih in vse večja neenakost, ter potrebnih korakov za njihovo obvladovanje;

30. ugotavlja, da imajo ukrepi, predstavljeni v agendi, pogosto številne različne – in včasih protislovne – vidike, ki jih je treba podrobno proučiti. Tako je treba na primer v zvezi s spodbujanjem mobilnosti pozornost nameniti problemom, ki jih povzročajo odseljevanje mladih, in posledičnemu izkrivljanju starostne strukture na nekaterih območjih. Odbor poudarja, da je treba „nemobilni“ segment prebivalstva zavarovati in zagotoviti enake možnosti na manj privlačnih območjih. Upoštevati je treba tudi dejavnike, kot so okoljske posledice povečane mobilnosti;

31. poudarja, da bi bilo treba odprto metodo usklajevanja, podobno kot katero koli drugo metodo evropske socialne politike, razviti v skladu z lastnimi socialnopolitičnimi potrebami držav članic, ki jih v praksi najbolj poznata lokalna in regionalna raven. Ker se države članice in okoliščine, v katerih se nahajajo njihove

regije, zelo razlikujejo, se lahko uvedba kvantitativnih ciljev socialne politike izkaže za problematično. Odprto usklajevanje na evropski ravni je treba izboljšati predvsem z njegovo uporabo pri nekaterih ključnih vprašanjih, izboljšanjem učinkovitosti poročanja in raziskovalnega dela ter z okrepitevijo vloge posebnih znanj na regionalni in lokalni ravni v zvezi z izvajanjem in razvijanjem postopkov usklajevanja. To bi lahko znatno povečalo vpliv in prepoznavnost metode ter tako tudi kakovost evropske socialne politike kot pomembne sestavine projekta evropskega povezovanja. Povezave med odprto metodo usklajevanja ter lokalnimi in regionalnimi oblastmi so trenutno še vedno prešibke;

32. opozarja na vlogo in potencial socialnega dialoga na evropski ravni pri pripravi pobud in njihovega izvajanja v okviru agende na ravni lokalnih in regionalnih oblasti ter meni, da je treba ta dialog okrepiti.

V Bruslju, 22. aprila 2009

Predsednik
Odbora regij
LUC VAN DEN BRANDE